

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра ветеринарної гігієни імені професора А.К.Скороходька

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету ветеринарної медицини,
професор Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ

“ _____ ” 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри ветеринарної гігієни
імені професора А.К. Скороходька
Протокол №9 від “11” квітня 2023 р.

Марія КУЧЕРУК
Завідувач кафедри

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП Ветеринарна гігієна,
санітарія, експертиза

Лариса ШЕВЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВЕТЕРИНАРНА ПОЛІТИКА

спеціальність 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія, експертиза»

освітня програма «Ветеринарна гігієна, санітарія, експертиза»

Факультет (ННІ) ветеринарної медицини

Розробники: к.біол.н., доц. М.А. Галабурда, к.вет.н., ас. Юстинюк В.Є.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ветеринарна політика

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	21 – «Ветеринарна медицина» (шифр і назва)	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	212 «Ветеринарна гігієна, санітарія, експертиза» (шифр і назва)	
Освітній ступінь	Магістр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Семестр	9	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	– год.	год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Індивідуальні завдання	-- год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	год.

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою дисципліни є вивчення принципів формування та реалізації державної політики в галузі ветеринарної медицини на місцевому, національному, регіональному та міжнародному рівнях через запровадження відповідних законодавчих, нормативно-правових актів та механізмів їх дії. Ветеринарна політика стосується таких питань регулювання діяльності фахівців ветеринарної медицини, як захист здоров'я тварин і населення шляхом інспектування та сертифікації, безпечності харчових продуктів, контроль захворювань тварин, благополуччя тварин і торгівлі тваринами та продуктами тваринного походження. Особлива увага приділяється організаційній структурі національного, європейського та міжнародного законодавства, зокрема, МЕБ та Комісії Codex Alimentarius.

Завдання підвищення рівня загальної підготовки фахівців, формуванню у них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем ветеринарної галузі з позиції загальнодержавних інтересів та інтересів гарантування національної безпеки, опанування теоретичних підходів до розробки та реалізації комплексу заходів щодо регулювання і підтримки діяльності лікарів ветеринарної медицини.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 8. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність аналізувати загальні принципи, які застосовують до харчових продуктів і кормів загалом (СК) та безпечності харчових продуктів і

кормів зокрема, на національному рівні та на рівні Європейського співтовариства.

СК 8 Здатність планувати та проводити стандартний і розширений державний контроль підконтрольних вантажів на державному кордоні України та транспорті, аналізувати зв'язок між контролем безпеки харчових продуктів і здоров'ям людей за міжнародної торгівлі продуктами тваринного походження.

СК 11 Здатність організувати та проводити державний контроль гігієнічних вимог і санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях.

СК 16. Здатність здійснювати контроль гігієнічних вимог діяльності потужностей з виробництва і переробки продуктів тваринництва, об'єктів ветеринарної медицини тощо.

СК 17. Здатність здійснювати судово-ветеринарну експертизу згідно з чинним законодавством.

СК 21 Здатність працювати у правовому полі як у міжособистісних відносинах, так і за співпраці із представниками судових та правоохоронних органів під час інспекторської діяльності

Програмні результати навчання (ПНР)

ПНР 2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

ПНР 7 Уміти планувати і здійснювати контроль та проводити моніторинг виробництва, здійснювати контроль зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів і кормів, кормових добавок, преміксів, побічних продуктів, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини та оцінювати їх безпеку і якість.

ПНР 8 Мати навички стандартного та розширеного державного контролю підконтрольних вантажів на державному кордоні України та транспорті, здійснювати аналіз зв'язку між контролем безпеки харчових продуктів та здоров'ям людей за міжнародної торгівлі продуктами тваринного походження

ПНР 11 Володіти знаннями та практичними вміннями, необхідними для здійснення державного (внутрішнього) ветеринарно-санітарного контролю на потужностях з виробництва та обігу м'яса і м'ясних продуктів, молока і молочних продуктів, напівфабрикатів, харчових гідробіонтів; заготівлі, зберігання та обігу харчових рослинних продуктів, меду та апіпродуктів,

харчових яєць та яйцепродуктів тощо, а також методами та методиками відбору, консервування, пакування і пересилання проб тваринного, рослинного й біотехнологічного походження, правильного поводження з ними та результатами їх випробувань (досліджень).

ПНР 13. Володіти навичками та знаннями, необхідними для ведення ветеринарного обліку, оформлення звітної та іншої необхідної документації, уміти ідентифікувати та встановлювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів та іншим відомостям, наведеним в інформації для споживача або у декларації виробника.

ПНР 20. Володіти правовим мисленням і культурним стилем правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так за співпраці із представниками судових та правоохоронних органів під час інспекторської діяльності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тиж ні	усяо го	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Державні органи України, які впливають на формування та реалізацію політики у сфері ветеринарної медицини							
Тема 1. Поняття про предмет, суть та цілі ветеринарної політики, як елемента аграрної політики держави.	1		2		2		2
Тема 2. Державне управління та гарантії у сфері ветеринарної медицини. Центральні органи виконавчої влади: структура, правові засади діяльності, основні завдання, взаємодія з державними органами влади, стратегія розвитку.	1		2		2		4
Тема 3. Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба): структура, функції, інструменти	3		2		2		4
Тема 4. Особливості законотворчого процесу в Україні в розрізі ветеринарного законодавства щодо захисту здоров'я тварин і населення, безпеки харчових продуктів, контролю захворювань тварин, благополуччя тварин і торгівлі тваринами та продуктами тваринного походження.	4		2		2		4
Тема 5. Завдання державної системи управління у сфері ветеринарної медицини. Епізоотичне благополуччя. Інструменти швидкого реагування.	5		2		2		4

Тема 6. Державна надзвичайна протиепізоотична комісія при Кабінеті Міністрів України та місцеві державні надзвичайні протиепізоотичні комісії; Асоціація лікарів ветеринарної медицини: структура, функції, механізми впливу на формування ветеринарної політики	6-7		4		4		6
Разом за змістовим модулем 1			14		14		24
Змістовий модуль 2. Ветеринарна політика в міжнародній торгівлі							
Тема 1. Загальна характеристика спільної аграрної політики Європейського Союзу. Роль та місце ветеринарної політики.	8		2		2		4
Тема 2. ПРООН та цілі сталого розвитку. Роль ФАО ООН в формуванні ветеринарної політики. Міжнародні державні, міжурядові, неурядові (ГО) організації, які впливають на формування ветеринарної політики.	9-10		4		4		4
Тема 3. Організаційна структура європейського та міжнародного законодавства, зокрема, МЕБ та Комісії Codex Alimentarius.	11-12		2		4		6
Тема 4. Світова організація торгівлі. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС. Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів. Директорат державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів. Державне регулювання міжнародної торгівлі.	12-14			6		4	6

Тема 5. Законодавство України та законодавство ЄС про фахову освіту. Міжнародні рекомендації.	15		2		2		6
Разом за змістовим модулем 2			16		16		26
Усього годин			30		30		60

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Визначення дисципліни. Аграрна політика України.	2
2	Державне управління та гарантії у сфері ветеринарної медицини. Центральні органи виконавчої влади: структура, правові засади діяльності, основні завдання, взаємодія з державними органами влади, стратегія розвитку	2
3	Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба): структура, функції, інструменти.	2
4	Особливості законотворчого процесу в Україні в розрізі ветеринарного законодавства щодо захисту здоров'я тварин і населення, безпечності харчових продуктів, контролю захворювань тварин, благополуччя тварин і торгівлі тваринами та продуктами тваринного походження.	2
5	Завдання державної системи управління у сфері ветеринарної медицини. Епізоотичне благополуччя. Інструменти швидкого реагування.	2
6	Державна надзвичайна протиепізоотична комісія при Кабінеті Міністрів України та місцеві державні надзвичайні протиепізоотичні комісії: структура, основні завдання, функції.	2
7	Асоціація лікарів ветеринарної медицини: структура, функції, механізми впливу на формування ветеринарної політики.	2
8	Загальна характеристика спільної аграрної політики Європейського Союзу.	2

9	ПРООН та цілі сталого розвитку. Роль ФАО ООН в формуванні ветеринарної політики.	2
10	Міжнародні державні, міжурядові, неурядові (ГО) організації, які впливають на формування ветеринарної політики.	2
11	Організаційна структура європейського та міжнародного законодавства, зокрема, МЕБ та Комісії Codex Alimentarius.	2
12	Світова організація торгівлі. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС.	2
13	Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів. Директорат державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів.	2
14	Державне регулювання міжнародної торгівлі.	2
15	Законодавство України та законодавство ЄС про фахову освіту. Міжнародні рекомендації.	2

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота із ресурсом http://www.ukrstat.gov.ua/ . Пошук статистичних даних та робота з ними.	2
2	Ведення ділової кореспонденції та складання ділових листів. Закон України Про доступ до публічної інформації, Закон України Про захист прав споживачів та підготовка запиту на доступ до публічної інформації.	2
3	Заповнення сертифікатів на експорт з України та імпорту на митну територію України живих тварин та продуктів тваринного походження.	2
4	Використання ресурсу https://zakon.rada.gov.ua/ для пошуку необхідних нормативно-правових актів.	2
5	Використання програм моніторингу та нагляду за інфекційними хворобами тварин.	2
6	Складання плану реагування на надзвичайні ситуації відповідно до інструкцій щодо боротьби з інфекційними хворобами тварин.	2
7	Використання ресурсу https://eur-lex.europa.eu/homepage.html для пошуку необхідних регламентів.	2

8	Система оповіщення про відклик харчових продуктів та ризику для громадського здоров'я Міністерства сільського господарства США.	2
9	Застосування підходів МЕБ та Codex Alimentarius до аналізу ризиків.	2
10	Використання ресурсу “Пульс Угоди” для моніторингу виконання Угоди про Асоціацію. (https://pulse.kmu.gov.ua/ua/direction/sanitarni-ta fitosanitarni-zahody)	2
11	Аналіз структури угод про вільну торгівлю між Україною та іншими державами та їх особливостей. (https://issuu.com/nataliyamykolska/docs/broschure_free_trade_agreements)	2
12	Використання Системи управління санітарною та фітосанітарною інформацією (SPS IMS) для пошуку усіх повідомлених СФС заходів та технічних бар'єрів в торгівлі. (http://spsims.wto.org/)	2
13	Використання положень Кодексу МЕБ для визначення вимог щодо імпорту продуктів тваринного походження з різних країн (Кодекс наземних тварин, Розділ 5) (https://www.oie.int/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmfile=titre_1.5.htm)	2
14	Аналіз результатів аудитів, рекомендацій та вжитих заходів щодо торгівлі харчовими продуктами тваринного походження між Україною та країнами ЄС. (https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm)	2
15	Порівняння та підготовка рекомендацій до змін навчальних планів відповідно до Рекомендацій МЕБ щодо основних компетенцій та ветеринарної освіти. (https://www.oie.int/app/uploads/2021/03/af-core_ang.pdf)	2

6. Теми практичних занять
не передбачено планом

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

НУБіП України Ф-7.5-2.1.6-20

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

ОС Магістр спеціальність ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Кафедра Ветеринарної гігієни тварин імені професора А.К. Скороходька	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни Ветеринарна політика	Затверджую Зав. кафедри (підпис) Кучерук М.Д.
Екзаменаційні запитання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Структура, функції, інструменти Держпродспоживслужби			
2. Міжнародні органи, що визначають політику у ветеринарній сфері			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)			
1. Сфери реалізації аграрної політики включають: a. соціальну сферу села b. аграрну науку і освіту c. харчову промисловість і переробку с/г продуктів d. сільське господарство e. рибне господарство 2. Яку методологію використовують при проведенні оцінки ризиків, пов'язаних з харчовими продуктами? всі відповіді вірні Big Data МЕБ Кодекс Аліментаріус			
3. Лікар, дільниця, амбулаторія, клініка, пункт ветеринарної медицини, державні лабораторії відносять до: 1 Об'єктів ветеринарного права 2 Надавачів ветеринарних послуг 3 Органів управління ветеринарної сфери 4 Всі відповіді вірні 4. Лікар, дільниця, амбулаторія, клініка, пункт ветеринарної медицини, державні лабораторії відносять до: 1 Об'єктів ветеринарного права 2 Надавачів ветеринарних послуг 3 Органів управління ветеринарної сфери 4 Всі відповіді вірні 5. Установіть відповідність між методами дослідження та їх характеристикою			
1. Метод документальної перевірки	А. метод дослідження, заснований на зіставленні властивостей досліджуваних об'єктів встановлення їх подібності (відмінності)		
2. Порівняльний метод	Б. Дослідження технічних, мікробіологічних хімічних показників, які характеризують стабільність технологічного процесу формування споживних властивостей харчових продуктів, зокрема, вид сировини напівфабрикатів, метод виготовлення ймовірність або можливість віднесення продукту до оригіналу		

3. Метод нормативної перевірки	В. Спосіб дослідження правильності складу документів з метою визначення їх придатно для дослідження
4. Метод ідентифікації	Г. Спосіб дослідження показників властивостей об'єктів (виробів, маркування, пакування, транспортування, зберігання, а також умов приймання і випробувань), викладених у документах, з метою встановлення їх відповідності нормативним вимогам
<p>6. Забезпечення здійснення державної політики в галузі ветеринарної медицини; організація здійснення ветеринарно-санітарних заходів, спрямованих на забезпечення ветеринарно-санітарного та епізоотичного благополуччя, охорона території України від проникнення з інших держав або карантинних зон патогенних агентів хвороб тварин, забезпечення безпечності продуктів тваринного походження, встановлення карантину тварин, охорона довкілля від потенційних негативних наслідків, пов'язаних з вирощуванням тварин; забезпечення фінансування і матеріально-технічного постачання державної служби ветеринарної медицини це функції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Адміністрації району 2 Кабінету Міністрів України 3 Головного ветеринарного лікаря 4 Всі відповіді вірні <p>7. Маркування харчового продукту повинно включати позначку "з ГМО" за наявності у харчовому продукті генетично модифікованих організмів (ГМО), якщо їх частка перевищує:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.0,9 % в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів 2.1,0 % в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів 3.0,1 % в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів 4. 5 % в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів <p>8. Психічне ставлення особи до свого діяння (бездіяльності) та його наслідкам у формі наміру і необережності - це...</p> <p>9. В Україні маркування, що дозволяє ідентифікувати конкретну товарну партію товару, використовується лише для:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. консервів 2.молочної продукції 3.соків 4. всі відповіді вірні <p>10. До кількісної фальсифікації молока належить:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. змішування пастеризованого і сирого молока; 2.розбавлення водою; 3. додавання крохмалю або борошна; 4. всі відповіді вірні. 	

6. Методи навчання.

Лекційний курс

Лабораторні заняття.

Самостійна робота студентів під керівництвом викладача

7. Форми контролю.

Тести зі змістовних модулів (поточний контроль).

Підсумкова атестація (екзамен).

Поточний контроль знань студентів проводиться в усній (опитування за результатами опрацьованого матеріалу) та письмовій (підсумкові роботи по завершенню опанування модулем) формах.

Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі з подальшою усною співбесідою.

Позитивні оцінки з поточного і підсумкового контролю можуть виставлятися автоматично, якщо студентом набрана необхідна кількість балів та він виявив бажання отримати відповідну оцінку.

8. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Agricultural policy in disarray : наукове видання. Volume I / ed.: V. H. Smith, J. W. Glauber, B. K. Goodwin. - Washington : American enterprise institute, 2018. - 298 p.

2. Розвиток аграрної політики України в умовах Євроінтеграції: монографія / А. Д. Діброва [та ін.] ; За ред.: А. Д. Діброви, В. Є. Андрієвського ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К. : ТОВ "Інтердрук", 2014. - 568 с.

3. Аграрна політика: навчальний посібник / С. М. Кваша, А. Д. Діброва, О. В. Жемойда ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К. : Ліра-К, 2018. - 388 с.

4. Food Policy in the United States. An Introduction: наукове видання / P. Wilde. - Second Edition. - New York : Routledge, 2018. - 261 p.

12. Рекомендована література

– основна;

1. Горжеєв В.І. Удосконалення законодавства - віхи розвитку ветеринарної медицини України. Ветеринарна медицина України. 2002. № 2. С. 5-8. 2. Достоєвський П., Хоменко В. Етапи реформування та становлення державної ветеринарної медицини України. Ветеринарна медицина України. 2018. № 8. С. 8-11.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів»: від 2 вересня 2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF> (дата звернення 10.11.2021).

4. Ільченко А. Законодавче забезпечення служби ветеринарної медицини в контексті євроінтеграції України до міжнародних товариств. Ветеринарна медицина України. 2017. № 7. С. 3-5.

5. Сидорчук А.А. Ветеринария США. 2018. № 10.С. 497 - 498. 6. Коваленко Л.Р., Петуховский А.А. Организация ветеринарной службы в некоторых зарубежных странах.: Госсельхозиздат. 2015. С.142- 143 . 7. Дідок Ю. В. Реформування системи державних органів ветеринарної медицини в Україні: соціальний вимір. Вісник НАДУ. Державне Управління. 2018. №4. С.137-142.

8. Дідок Ю. В. Реформування системи забезпечення якості та безпечності продовольчої продукції в Україні: ризики та загрози. Державне будівництво.

2016. № 2. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2016-2/doc/2/03.pdf>. (дата звернення 10.11.2021).

– допоміжна.

1. OIE Guidelines on veterinary legislation <https://www.woah.org/app/uploads/2009/11/a-guidelines-vet-20leg.pdf> 2. OIE (2019), *OIE Tool for the Evaluation of Performance of Veterinary Services, PVS Tool, Seventh Edition*, http://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Support_to_OIE_Members/pdf/AF_PVSTool.pdf.

3. The WTO Agreements Series. Agreement establishing the WTO https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/agrmntseries1_wto_e.pdf 4. WTO Agreements Series https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_agree_series_e.htm 5. Risk Communication in Animal Disease Outbreaks and Emergencies. FAO; 2020. doi:10.4060/ca7561en

6. FAO. 2021. FAO's Strategic Framework 2022-31 [online]. Rome. www.fao.org/3/cb7099en/cb7099en.pdf

7. World Organisation for Animal Health. no date. Terrestrial Animal Health Code: Application of compartmentalisation. In: World Organisation for Animal Health [online]. Paris. www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Health_standards/tahc/2018/en_chapitre_application_compartment.htm.

8. FAO. 2019. Characterizing livestock markets for real-time decision making:the Market Profiling Application [online]. Rome. [Cited 16 December 2021]. www.fao.org/3/ca6132en/CA6132EN.pdf

9. Economic Resilience and Trade. World Trade Organization; 2021. 10. Wolff C, Hamilton A, International Office of Epizootics. Ensuring safe trade in animals and animal products; 2020.

13. Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України <https://minagro.gov.ua/>
3. Міністерство економіки України <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Держпродспоживслужба <https://dpss.gov.ua/>
5. Верховна Рада України: Головна сторінка розділу “Законодавство України” <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
6. Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
7. Європейська Комісія https://ec.europa.eu/info/index_en
8. Законодавство ЄС <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
9. Програма розвитку ООН (ПРООН) <https://www.undp.org/>
10. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) <https://www.fao.org/home/en>
11. Система оповіщення про відклик харчових продуктів та ризики для громадського здоров'я Міністерства сільського господарства США <https://www.fsis.usda.gov/recalls>
12. Світова організація охорони здоров'я тварин (МЄБ) <https://www.oie.int/en/home/>
13. Кодекс Аліментаріус <https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/ru/>
14. Світова організація торгівлі (СОТ) <https://www.wto.org/>
15. Угода про асоціацію між Україною та ЄС, моніторинг реалізації плану заходів з виконання Угоди: “Пульс Угоди” <https://pulse.kmu.gov.ua/ua/direction/sanitarni-ta-fitosanitarni-zahody>
16. Система управління санітарною та фітосанітарною інформацією <https://epingalert.org/>
17. Кодекс здоров'я наземних тварин МЄБ. Розділ 5. Торговельні заходи, процедури імпорту/експорту та ветеринарна сертифікація https://www.oie.int/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmlfile=titre_1.5.htm
18. Аудиторські звіти Європейської Комісії https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm
19. Рекомендацій МЄБ щодо основних компетенцій та ветеринарної освіти <https://www.oie.int/app/uploads/2021/03/af-core-ang.pdf>